

дмову у видачі цих марок, видано велика кількість контрольних марок, забезпечено ведення Єдиного реєстру одержувачів контрольних марок.

У власній діяльності підприємство керується Конституцією України, законами України «Про авторське право і суміжні права», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження положень з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 13.10.2000 № 1555, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2002 № 247-р «Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням», іншими нормативно-правовими актами Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами та розпорядженнями Міністерства освіти і науки України, Державної служби інтелектуальної власності, зокрема авторського права і суміжних прав. У зв'язку з набранням чинності у серпні 2003 року Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм» від 10.07.2003 № 1098-IV підприємством здійснюється також видача контрольних марок для маркування примірників відеограм, комп'ютерних програм та баз даних.

Основними завданнями ДП «Інтелзахист» є: організація і забезпечення ведення Єдиного реєстру одержувачів контрольних марок для маркування примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних; забезпечення процесу видачі контрольних марок для маркування примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних; участь у реалізації Державною службою інтелектуальної власності державної політики стосовно легалізації програмного забезпечення; здійснення інших заходів щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Структуру підприємства «Інтелзахист» складають юридичний відділ, відділ видачі контрольних марок та відділ легалізації програмного забезпечення. Юридичний відділ здійснює: приймання та перевірку поданих імпортерами, експортерами та відтворювачами примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних документів для одержання контрольних марок на відповідність вимогам чинного законодавства; забезпечення участі підприємства у реалізації Державною службою інтелектуальної власності державної політики щодо захисту об'єктів інтелектуальної власності; роботу спільно з фахівцями Державної служби з удосконалення нормативно-правової бази у сфері інтелектуальної власності, юридичне супроводження діяльності підприємства. Відділ видачі контрольних марок забезпечує: ведення єдиного реєстру одержувачів контрольних марок та надання інформації з цього; підготовку проектів рішень Державної служби інтелектуальної власності про видачу контрольних марок заявникам, одержання, зберігання, облік та видачу контрольних марок. Основними завданнями відділу легалізації програмного забезпечення є: сприяння здійсненню Державною службою інтелектуальної власності заходів, спрямованих на вдосконалення нормативно-правової бази з питань легалізації програмного забезпечення; ведення Реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення; приймання від осіб, які звернулися із заявою про внесення їх до Реєстру, документів, перевірка їх на відповідність вимогам нормативно-правових актів, надання консультацій зазначеним особам.

Таким чином, адміністративно-правовий статус Державного підприємства «Інтелзахист» зумовлюється його місцем у системі центральних органів виконавчої влади. Воно є органом, створеним з метою удосконалення організації видачі контрольних марок для маркування примірників аудіовізуальних творів, фонограм, комп'ютерних програм, баз даних, а також посилення захисту прав інтелектуальної власності та попередження правопорушень у цій сфері.

Література:

1. Денисюк О.П. Проблеми і перспективи розвитку охорони інтелектуальної власності / О.П. Денисюк // Адвокат. – 2009. – № 7. – С. 38–41.
2. Римарчук Г.С. Державне регулювання у сфері забезпечення прав громадян на об'єкти інтелектуальної власності / Г.С. Римарчук // Держава та регіони. Серія: Право та державне управління. – 2012. – № 3. – С. 187–191.
3. Романюк І.М. Етапи становлення системи охорони права інтелектуальної власності / І.М. Романюк // Збірник наукових праць Львівського державного університету внутрішніх справ: Юридичні науки. – 2011. – № 2. – С. 213–222.

4. Гареев Є.Ш. Розвиток вітчизняного патентного законодавства в дорадянські часи / Є.Ш. Гареев // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. – Вип. 53. – С. 132–140.
5. Харченко В.Б. Ще раз до проблеми систематизації кримінально-правової охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності / В.Б. Харченко // Вісник Запорізького національного університету: Юридичні науки. – 2009. – № 2. – С. 127–136.
6. Жаров В. Стан та перспективи розвитку законодавства України у сфері інтелектуальної власності / В. Жаров // Інтелектуальна власність. – 2004. – № 10. – С. 8–10.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЮДЖЕТНИХ ПРАВОВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Чернадчук В. Д.

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін та банківського права
ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Моделі розвитку бюджетних правовідносин в сучасних умовах не приділялося належної уваги, незважаючи на те, що таке дослідження дозволить не лише з'ясувати стан бюджетних правовідносин, що сприятиме подальшому вдосконаленню їх правового регулювання відповідно до існуючих умов і соціально-економічного стану, а й спрогнозувати напрями їх розвитку, їх майбутній стан. За загальним уявленням модель – це «зразок, що відтворює, імітує будову і дію якого-небудь об'єкта, використовується для одержання нових знань про об'єкт, зразок, з якого знімається форма для відливання чи відтворення в іншому матеріалі; уявний чи умовний (зображення, опис, схема і т. д.) образ якого-небудь об'єкта, процесу або явища, що використовується як його «представник» [1, с. 535]. Враховуючи таке лінгвістичне значення цього терміна і застосовуючи його до нашого дослідження, модель розвитку бюджетного правовідношення можна розглядати в двох аспектах як зразок або еталон бюджетного правовідношення (бюджетно-правова модель) та як його реальний стан, «образ» (бюджетно-правова реальність). Дослідження реального стану бюджетних правовідносин дає можливість виявити проблеми, а співставлення його стану з іншими зовнішніми реаліями буття дозволить виявити тенденції його розвитку, що вплине на бюджетну нормотворчість.

Модель розвитку бюджетного правовідношення – це зразок, що відтворює стан бюджетного правовідношення для одержання знань з метою подальшого їх відтворення в бюджетно-правових актах у процесі бюджетної нормотворчості.

Передумовами виникнення та подальшого розвитку правовідносин виконання бюджету є закон або рішення про бюджет. Цими актами встановлюються загальні показники бюджетів, затверджуються повноваження суб'єктів правовідносин здійснювати виконання бюджету протягом бюджетного періоду. Фінансові правовідносини, як підкреслював Є.А. Ровинський, виникають у зв'язку із виданням закону, який встановлює лише типові ознаки цих правовідносин. Виникнення ж конкретного правовідношення потребує видання на підставі закону індивідуальних фінансових актів. Загальна норма закону не адресована безпосередньо конкретній особі, вона встановлює лише типові ознаки для розвитку правовідношення ознаки, на підставі яких виникають конкретні правовідносини [2, с. 160]. Норми закону про бюджет лише створюють загальну модель правовідносин виконання державного бюджету, для виникнення ж конкретних бюджетних правовідносин необхідна індивідуалізація приписів загальної бюджетно-правової норми шляхом видання нормативного чи індивідуального акта. Бюджетні установи одержують бюджетні кошти на підставі кошторису, який є основним плановим документом бюджетної установи, що надає повноваження на отримання доходів і здійснення витратків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання бюджетною установою своїх функцій і досягнення цілей, визначених на бюджетний період відповідно до бюджетних призначень. Тому для розвитку правовідносин бюджетного фінансування установи необхідна наявність не тільки закону чи рішення про бюджет, а й затвердженого кошторису бюджетної установи, який індивідуалізує загальні показники, що містяться у законі чи рішенні про бюджет стосовно бюджетної установи і є індивідуальним бюджетно-правовим актом. Для здійс-

сення бюджетною установою операцій з бюджетними коштами необхідним є відкриття в органах Державного казначейства України бюджетних рахунків

Юридичні факти переводять, створюючи бюджетно-правовими нормами можливість розвитку бюджетних правовідносин у площину реальної бюджетної діяльності, виступаючи нібито «поштовхами» такого розвитку, трансформуючи бюджетно-правову абстракцію в бюджетно-правову реальність. Отже, існує безпосередній зв'язок юридичного факту із бюджетно-правовою нормою, гіпотеза якої і визначає конкретну умову реалізації правила поведінки, яке встановлюється чи санкціонується диспозицією бюджетно-правової норми. Однак у деяких випадках юридичний факт є не лише підставою застосування бюджетно-правової норми, а й виражає волю суб'єктів у визначенні їх прав та обов'язків.

Гіпотеза бюджетно-правової норми має містити чітко сформульовані умови, за наявності яких потрібно здійснювати певні дії у сфері бюджетної діяльності. Вона містить не лише вказівку на конкретні життєві обставини, за наявності яких починає діяти бюджетно-правова норма, а й надає цим обставинам правового значення, перетворюючи їх у юридичні факти, за наявності яких бюджетно-правова модель трансформується у бюджетні правовідносини.

Виникнення та розвиток бюджетних правовідносин відбувається за наявності тих обставин, які визнаються бюджетно-правовою нормою юридичними фактами. При цьому юридичний факт забезпечує виникнення чи припинення простого бюджетного правовідношення, тоді як розвиток бюджетних правовідносин забезпечується юридичним складом. Юридичним складом є сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних юридичних фактів (елементів складу), необхідних для настання визначених бюджетно-правовою нормою правових наслідків. Юридичний факт, що належить до юридичного складу, є лише юридичним фактом, а точніше – елементом юридичного складу.

Юридичний склад у бюджетному праві можна визначити як сукупність нормативно визначених, взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів (юридичних фактів), накопичення і застосування яких переводить (трансформує) бюджетно-правову можливість (модель) у бюджетно-правову дійсність (бюджетну діяльність), де ця сукупність, будучи завершеною, зумовлює настання кінцевого правового наслідку у бюджетних правовідносинах.

Проблеми юридичного складу у бюджетному праві та їх вирішення мають не лише теоретичне, а й практичне значення. В аспекті бюджетної правотворчості ці проблеми полягають у правильному підборі та чіткому закріпленні юридичних складів у нормативних актах, а у правозастосовчій діяльності проблеми полягають у їх правильному встановленні та застосуванні. Вдосконалення фіксації юридичних складів і фактів у гіпотезах бюджетно-правових норм є однією із важливих проблем юридичної техніки.

Нормативно закріпленний юридичний склад має охоплювати усі елементи, що фіксують можливі варіанти розвитку бюджетного правовідношення з метою унеможливлення вільного розсуду суб'єктів і вкладення ним власного розуміння щодо недостатніх елементів юридичного складу. Вимога повноти юридичного складу є особливо важливою, її недотримання може призвести і призводить до незавершеності бюджетного правовідношення або його розвитку в іншому напрямку, ніж передбачено бюджетно-правовими нормами.

Структура юридичного складу при здійсненні та вдосконаленні його правової регламентації потребує оптимізації. Як акцентувалася увага, будь-який юридичний склад має бути повним, тобто містити елементи, які фіксують усі можливі варіанти розвитку фактичної ситуації. Але точний і повний відбір елементів юридичного складу, з метою досягнення повноти певною мірою суперечить принципу вдосконалення структурних відносин, основним принципом побудови яких є їх простота. Юридичний склад має бути не тільки повним, а й внутрішньо узгодженою системою фактів. Оскільки переважна більшість юридичних складів має послідовний зв'язок елементів, що зумовлює їх почергове включення (накопичення), то для безперервності розвитку бюджетних правовідносин елементи юридичного складу мають бути відрегульовані таким чином, щоб будь-яке бюджетне правовідношення було завершеним і в ланцюгові елементів не утворювалося розривів.

Одним із напрямів оптимізації юридичного складу вбачається виділення серед елементів такого складу первинних і похідних. Первинними елементами юридичного складу є такі, що забезпечують прямий (безпосередній) розвиток бюджетних правовідносин без будь-яких відхилень (розгалужень). Таким первинним елементом юридичного складу на стадії розгляду проекту закону про Державний бюджет України є відповідність поданого проекту вимогам БК України, Основним напрямом бюджетної політики на наступний бюджетний період та

пропозиціям Верховної Ради України до Основних напрямів. У цьому випадку Верховна Рада України приймає проект закону і здійснюється його підготовка до розгляду. У разі невідповідності поданого проекту (похідний елемент юридичного складу) він повертається на доопрацювання до Кабінету Міністрів України, після чого повторно подається до Верховної Ради України. Отже, факт невідповідності є похідним елементом юридичного складу, який передбачає відгадування бюджетного правовідношення, а потім його повернення до нормального розвитку. Таким чином, похідні елементи юридичного складу створюють розгалужені правовідносини. Бюджетно-правова норма закріплює декілька підстав варіантів розвитку бюджетного правовідношення, кожна з яких має свої правові наслідки. Це дає можливість докладно врегулювати бюджетні відносини і одночасно певною мірою спростити структуру юридичного складу, що має значення як для нормотворчої, так і для правозастосовчої діяльності. Поділ багатоеlementного юридичного складу на первинний (основний) і похідний (додатковий), винесення похідних елементів за межі первинних дозволить їх виокремити та уникнути громіздких конструкцій, спростити усвідомлення закону, полегшити встановлення та аналіз юридичного складу суб'єктами правозастосування.

Підсумовуючи, можна зазначити, що юридичний склад, який визначається гіпотезами норм бюджетного права має відповідати таким вимогам: повнота охоплення елементів; простота вираження та чіткість нормативного закріплення; безперервність (упорядкованість) елементів складу; доступність сприйняття і однозначність розуміння; оптимізація та соціальна зумовленість.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : словник / [уклад. В. Т. Бусел]. – К. : Ірпін : ВТФ Перун, 2002. – 1440 с. – (Мін-во освіти і науки України).
2. Ровинский Е. А. Основные вопросы теории советского финансового права / Ровинский Е. А. – М. : Госюриздат, 1960. – 191 с.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

Шапенко Л. О.

асистент

Юридичного інституту

Національного авіаційного університету

Європейська інтеграція є визнаним пріоритетом для України, досягнення якого неможливе без реформувань у всіх сферах життя країни, в тому числі і у галузі цивільної авіації.

Першочерговість реформування діяльності авіаційних підприємств зумовлена необхідністю розвитку авіатранспортної інфраструктури з метою виходу на міжнародний ринок авіаційних послуг. Несприятливі економічні явища за роки державної незалежності призвели до зниження попиту на пасажирські та вантажні авіаперевезення внаслідок зростання собівартості авіаційних перевезень, низької конкурентоспроможності більшості авіатранспортних підприємств на зовнішніх та внутрішньому ринках, неврегульованості питань щодо джерел фінансування, малоефективного функціонування транспортного комплексу, низького фінансування техніки, технологічної модернізації розвитку транспорту [1, с. 111].

Враховуючи досвід країн з розвинутою економікою, вирішити існуючі проблеми можливо шляхом формування національної інноваційної системи, розширення інвестиційних можливостей для реалізації інноваційних проектів. Для повноцінної інтеграції України у світовий економічний простір необхідно збільшити обсяги надання високотехнологічних послуг, зорієнтувати інвестиційні процеси на структурну перебудову національної економіки на новій технологічній основі для посилення конкурентних позицій національних підприємств на світовому ринку у довгостроковій перспективі та зменшення рівня втрат за умов дії негативних чинників глобального середовища. Реалізація адаптаційних заходів у напрямку інтеграції авіатранспортної системи України до європейської та світової транспортних систем передба-